

לאילו אירועים ללכת?

חנה בותבת: אני עובדת במזכירה במשרד ממשלתי. במסגרת העבודה, אני נפגשת יום-יום עם עשרות עובדים. עם רובם יש לי יחסים של: "שלו, מה נשמע", וכמובן שיחות בעניינים הקשורים בעבודה. לא יחסי חברות של ממש.

רציתי להתיעץ אתך בדילמה שיש לי: כמעט בכל שבוע אני מקבלת מאחד החברים לעבודה הזמנה לאירוע: ברית מילה, בר מצווה, חתונה, מסיבת פרישה, יום הולדת "עגול". ולהבדיל אלה אלפי הבדלות: לצערנו יש בין העובדים לא מעט הזמנות להלוויות ולניחום אבלים.

אני ממש בדילמה. לאיזה אירוע ללכת ולאיזה לא. אם אלוך לכל החתונות, לא יישארו לי ערבים פנויים להיות עם המשפחה, וגם חשבון הבנק שלי לא יוכל לעמוד בזה.

אם אלוך לכל ההלוויות – לא יישאר לי זמן לעבודה. ללכת לנחם את כולם זה בלתי אפשרי, כי יש רק שבועה ימים בשבוע.

אני מתלבטת בכל פעם מחדש, פוחדת להעליב אנשים, אבל ממש לא יכולה "לרקוד על כל החתונות" ולנחם את כל האבלים.

מה לעשות?

חנה מעלה שאלה שמעסיקה את כולנו. השאלה היא, איך נענים לכל המחויבויות החברתיות – בלי לשבש (לקלקל) את לוח הזמנים של החיים. החיים המודרניים מתנהלים בקצב מטורף, ואי-אפשר להספיק הכול. צריכים לדעת זאת ולוותר מראש על הרצון להספיק לעשות כל מה שאנחנו רוצים לעשות. אין ברירה. עלינו לוותר. לפעמים זה קבל, לפעמים זה לא נורא, לפעמים זה פוגע באחרים, אבל זאת המציאות. אין ברירה.

אירועים משמחים

בואי נפריד את התשובה בנושא אירועים משמחים מהתשובה בנושא ניחום אבלים. נתחיל בשמחות. יש אנשים שחוגגים את השמחות שלהם בצניעות, בחוג המשפחה. יש אנשים שכאשר הם חוגגים אירוע משמח, הם מרגישים רצון לחגוג עם כולם.

כולם יודעים שהזמנה לחתונה היא לפעמים "קנס": אנחנו צריכים לצאת מוקדם מהעבודה, להשאיר את הילדים עם בייבי-סיטר, לנסוע בפקקים ובחושך ליער בצפון או בדרום, לחזור הביתה מאוחר, ועוד לשלם כמה מאות שקלים "קנס".

לפעמים זה ממש לא מתאים לנו. לפעמים, כמו במקרה של חנה, אנחנו מוזמנים לחתונות שבהן אנחנו לא יודעים אפילו את השם של החתן והכלה. אז מה עושים? התשובה פשוטה: כאשר אנחנו מקבלים הזמנה לחתונה או לאירוע מאדם לא קרוב, וכאשר אנחנו חושבים שלאירוע הזה לא צריכים

להזמין אותנו, עונים מיד: תודה! אני אבדוק עם אשתי; אני אבדוק ביומן; נדמה לי שיש לנו אירוע משפחתי ביום הזה.

הדבר החשוב הוא לתת תשובה בזמן, כדי שבעלי השמחה לא ישלמו על המנות שלנו.

מנהל צריך להחליט על קריטריונים ברורים, לאילו אירועים הוא הולך ולאילו לא. יש מנהלים שמקפידים ללכת לכל אירוע (הכנה טובה לחיים הפוליטיים); אחרים מודיעים לעובדים מראש, שאינם יכולים לכבד את כל העובדים בבווא, ולכן אינם באים לאף אירוע. הוא יכול להחליט שהוא מגיע רק לחתונות, אך לא לבר מצווה, וכדומה.

חשוב לכבד את כולם. אם שומרים על אחריות, מצמצמים את כמות הנעלבים.

ניחום אבלים

ניחום אבלים – זו מצווה אנושית חכמה. כאשר אדם עובר אסון, מיד אחרי האסון הוא בהלם, בשבר, בכאב גדול מאוד. בימים הראשונים הוא זקוק מאוד לתמיכה, לאהבה של הסובבים אותו. לכך נועדו מנהגי האבלות: להקיף את האבלים באהבה ובתשומת לב בימים הראשונים.

כאשר אתה מלווה מת לדרך האחרונה, אתה נותן לו ולמשפחתו את הכבוד. כאשר אתה הולך לניחום אבלים בימי השבעה, אתה מפגין השתתפות בפאב ורצון לחזק. לכן חשוב לקיים את המנהגים הללו.

הבעיה היא, שלא תמיד אנחנו יכולים לקיים אותם. גם אם יש לנו הבנה ורצון – יש בעיות טכניות שאינן מאפשרות לנו להגיע לכל משפחה אבילה. ההלוויות מתקיימות, לעתים, בשעות העבודה; ימי השבעה נמשכים "רק שבוע", ולרבים מאתנו יש ימים עמוסים מאוד.

כל אחד צריך להחליט לעצמו

אז מה עושים? קודם כולל, כל אחד מאתנו צריך להחליט לעצמו למי הוא מרגיש חובה ללכת. במקרים שלא נוכל להגיע בגלל קשיים טכניים, יש לנחם בדרך אחרת:

מקובל מאוד לשלוח מברק תנחומים. משפחות רבות שומרות את המברקים. אפשר לפרסם מודעת אביל, אך זה לא בא במקום ביקור.

אפשר לשלוח מייל בדואר האלקטרוני, ואפשר לשלוח מכתב עם חבר אחר שהולך לנחם.

אפשר לשקול את האפשרות לנחם בטלפון. צריך לזכור כי לא כל אביל מוכן או מסוגל לדבר בטלפון בזמן השבעה. לפני שמטלפנים, כדאי להתיעץ עם מישהו הקרוב למשפחה. לפעמים משהו אחר ירים את הטלפון בבית האבלים, כדי לחסוך מבני המשפחה את השיחות הכואבות.

בעלי תפקידים בכירים צריכים להחליט החלטה עקרונית, למי הם הולכים. אם ראש עיר או מנהל בית-ספר הולך לנחם עובד אחד או מורה אחד או תלמיד אחד – הוא צריך ללכת לכולם, או כמעט לכולם. מובן שהדבר אינו אפשרי. לכן עליו להחליט החלטה עקרונית ולקיים אותה.

הוא יכול להחליט שהוא לא יכול להגיע לכולם ולכן הוא לא הולך לאף אחד אלא שולח לכולם מברקי תנחומים, או זר להלוויה. לפעמים אפשר לקבוע קריטריון שאומר למי כן ולמי לא: למשל, מידת ההפרות עם הנפטר או עם בני משפחתו. ראש עיר או מנהל יכול לחלק את התפקיד עם סגנו או סגניו. בכל פעם ילך נציג אחר של הארגון.

להתראות בשמחות!

ענת דותן

מכתבים למדור "הפל נשאר במשפחה" אפשר לכתוב לפי הכתובת: ענת דותן, "שער למתחיל", המסגר 9, תל-אביב. או למדור "כתבו לנו" באתר שלנו: www.slamathil.co.il